

sredo in saboto

izhaja in velja:

za celo leto . . .	5 for.	— kr.
za pol leta . . .	2 " 70 "	
za četert leta . . .	1 " 40 "	
Po pošti:		
za celo leto . . .	6 for.	30 kr.
za pol leta . . .	3 " 20 "	
za četert leta . . .	1 " 70 "	

SLOVENEK.

„Živi, živi duh slovenski, bodi živ na veke!“

Nar. pesem.

Oznaniła.

Za navadno dvestopno verst. se plačuje: 5 kr. ktera se enkrat 8 kr. ktera se dvakrat, 10 kr. ktera se trikrat natiskuje; veče pismenke plačujejo po prostorn.

Za vsak list mora biti kolek (štempelj) za 30 kr.

Rokopisi se ne vračajo.

Št. 11.

V Celovcu v saboto 18. februarja 1865.

Tečaj I.

Glasi iz trojedine kraljevine.

† Živahneje se Vodnikov spomin morebiti še nikdar ni svetkoval nego letos. Ne samo slovenska glavna mesta, kakor Ljubljana, Gorica, Maribor, Celovec i. t. d., ampak tudi neslovenska, kakor Gradec, Solnigrad, Praga, Beč, Zagreb, so Vodnikove „besede“ imeli. To nam je v dvojno uteho; prvič da se je stvar slovenska doma ukrepila, drugič da je tudi na tujem priznana in čislana. Zadnje besede se odnašajo posebno na Zagrebško svečanost. Ta se nam jako zanimiva, da ne rečem, znamenita zdi. Zakaj eden izmed veljavnih Hervatov je svoje simpatije do Slovencev izustil:

Gosp. Mirko Bogović je pisal slovenski „besedi“ v Zagrebu to le pismo:

„Gospodo! Doznao sam, da se danas u prijateljskom krugu sastajete, da kao vèrni sinovi Slovenije proslavite dan taj posvećen uspomeni neumèrlog slovenskog spisatelja i rodoljuba Valentina Vodnika, što ga punim pravom nazvati možete sjajnom zvezdom predhodnicom, jer dočim se koncem prošlog i početkom ovoga vèka nad celom gotovo Slovenijom pognasè sve to guštji oblaci, da mukoterpnom narodu slovenskomu zaođènu ne samo svu prošlost veè i budućnost, stade u tužno ono doba, akoprem samotno, al zato ipak sve to lepše titrati, te žarkimi traci rodoljubja svoga probijati guste oblacine divna tá zvezdica, kao navèstiteljica bolje i — ako Bog dà — sretnije dèbe.

I gle, doba ta pomalo jur nastaje, jer proročanske reči pèsnika:

Ne hère ne sina
Po meni ne bo,

Dovolj je spomina:
Me pesmi pojo!

reči, premda s početka nalik rečima vapijućeg u pustinji, postadoše jur istinom, buduć evo danas vidimo, gdè s nova oživljena Slovenija čila uda svoja proteže, se progledav nakon dugog mèrtvila i vidiv vedro nebo iznad sebe a milu bratju oko sebe, gdè na noge lagahne skače, da se i ona uhvati u kolo, što ga predvodi silni kolovodja: duh našega vèka! — Pravo je dakle, gospodo! i hvale vrédno, što se sastajete, i što slavite taj dan, namènjen uspomeni neuvehlim lovorom ovèčanog genija Vodnikova, jer potomstvo, što neumije dostojno uvažavati i cèniti slavne i velezaslužne predje svoje, u kojima treba, da se zèrcali, neče nikad kadro biti, da ih glede krèpostih dostigne, a kamo li da ih prestigne. I ja bi, gospodo! rado, da tom prilikom nekako očitujem i iskrenu sučut, što ju gojim prama susèdnom i srodnom mi narodu slovenskom i njegovim slavnim i velezaslužnim muževom, a i prama Vama, nu buduć mene ni dostojanstvo, bogatstvo, a ni slavno ime nereše, s toga mi nepreostaje ino, no dèržati se stare hervatske poslovice: „Ako nemožemo, kako hoćemo, a mi hoćemo, kako možemo“ te moliti Vas i to:

1. da priloženu ovdè svotu od 10 fr. kao pèrvi moj prinos u ime utemeljiteljstva „Matici slovenskoj“, zatim;

2. da priložena ovdè dèla moja, što mi od ostalih

još preostadoše, „Čitavnicam slovenskim“ kao malen darak od moje strane dostaviti blagoizvolite.

Živili svi pošteni i pravi slovenski rodo- i slobodoljubi!

Živila bratinska sloga medju nami i svimi ostalimi narodi, što iskreno teže za pravom slobodom i prosvetom narodnom, tiem najjačim polugam buduće sreće cèloga čovèčanstva!“

U Zagrebu 2. veljače 1865.

Mirko Bogović.

Mi nikakor ne precenjamo niti dèržavniškoga upliva, niti pesniške veljavnosti Mirka Bogovića. Kar se pa njegove Vile tiče, mi Bogovića ne stavimo niti nad Ivana Mažuranića, niti nad Meda Pučića, tudi ne nad Preradovića, niti nad Ternskega, ali to priznavamo od serca, da je pravi pesnik, da je izobražen mož, da je rodoljub slovenski. In že zavoljo tega iz njegovih ust radi prejemamo pohvalo za naš — ozirom na žalostno preteklost — veliki sedanjí napredek.

Ali ne toliko ta osebna Bogovićeva hvala, nego drugi viši oziri, koji se nam pred dušnimi očmi odkrivaju, nas z radostjo in nado napolnujejo. Mi namreč sodimo, da z Bogovićem še veè svobodomiselnih in izobraženih Hervatov enako o Slovincih misli; vidí se nam, kakor da bi on bil le prvi, ki je svoj glas o hervaški in slovenski slogi tako krepko povzdignil. Da bi Hervati v ugodnejših okolnostih živeli nego živijo, in da bi neodvisnih listov imeli, kakor jih imamo mi Slovenci, onda bi se o tej zadevi berž luč razsvetila, ali sedaj nas samo preudarek in opaževanje različnih prigodeb na to misel vodi. Takó — da jih kratko naštejemo — se hervaški učenjaki na našo pismenost ogledujuje (pr. „Književnika“); hervaška pevška društva pojó in prenašaju naše pesmi v svoje pesmarice (pr. „Kolo“); hervaški rodoljubi obiskujuje slovenske „besede“, kakor so to storili v Mariboru, Ljutomeru, Bledu in drugod; hervaški dopisniki naših slovenskih listov nam o tistem bratinskom sočutji sporóčujejo. Pri takih, se vé da, le bolj redkih, ali vendar očitnih znamenjih hervaških simpatij tedaj veseli tudi ta najnovější glas iz trojedine kraljevine, pismo Bogovićevo, v spominsko knjigo zapišemo in shranimo. Tisti časi, da so si Hervati in Slovenci nekoliko nasproti stali, mislim, so k većemu prešli in čisto prejdó, kedar bodeta oba naroda svobodnejša svojo ravnopravnost v Avstriji vživala. In to se zgodi, kedar bodo vsi avstrijski Slovani prepričani, da je složnost edini pripomoček k lepši in boljši bodočnosti. Tedaj se bude srodnosti Hervatov in Slovencev tudi iskrena in očitna ljubezen pridružila, ktera sedaj le izobražene in svobodne narodnjake obeh plemen prešinja. Ali smo takó Bogovićevo pismo prav razložili, to nam pokaže bodočnost; za sedaj pa „et meminisse juvabit“, — zapisali smo si ga v spomin.

Deržavni zbor.

Zavolj pomanjkanja dogotovljenih predlogov ne bude tako berzo očitnih sej. To je čudno, pa vendarle zlostna resnica! Toliko prenarèdeb je naglo potreba, pa der-

žavni zbor nima začasno kaj delati! Kaj, ko bi tudi on priznaval tisto večkrat imenovano resnico, ki jo je Šmerling izrekel: „Mi še lahko čakamo!“ — V finančnem odboru pa se je nadalje pretresovalo o stroških, ki jih potrebuje avstrijska pomorska vojna. Zvedelo se je tu, da so le ti veliki, silno veliki. Več kot polovica vojne je vedno na morji in mora se mornarjem, višim kakor nižim, prav dobra plača dajati. Pri Angležih in Francozih ni tako. Če bi oni, pravi poročnik, leto in dan svoje ljudi tako visoko plačevali, kmalo bi po njihovih financih bilo! Kaj pa bo z avstrijskimi? Ali so mar brez vse nevarnosti, in ljudstvo tako lahko davke plačuje? Res da je treba državi za pomorsko vojno skerbeti, če hoče, da nam bode primorje kaj pridovalo; ali zmirej le tako, kakor je prav in pametno!

Avstrijsko cesarstvo.

Dežele niže-avstrijske.

Na Dunaju 10. februarja 1865. A. K...č. Kakor so „Novice“ v svojem zadnjem listu oznanile, praznovali smo Dunajski Slovenci 9. t. m. v krasno okinčanej in razvilitijeni dvorani „Dianabada“ spomin Valentina Vodnika s slovesno „besedo“.

Čeravno je noč in dan neusmiljeno medlo, vendar je dvorana tako polna bila, da smo se komej gibati mogli: prišlo je bilo do 600 gostov vseh stanov in plemen severo-in jugoslovanskih. Videti si mogel, dragi Slovenec! pri tej krasnej zabavi viteškega Poljaka razgovarjati se z junačkim Serbom, ponosnega Rusa uljudnemu Čehu roko podavati, pridnega Slovaka z mirnim Bulgarcem se ljubiti in okrog vseh Slovenca se verteti in skerbeti, da po mogočnosti svojim bratom ustreže. Zabava, ki so jo počastili vsi pervaki tukaj bivajočih Slavjanov s svojim prihodom, terpela je od 8. do 12. ure in je bila v vsakem oziru izverstna. Med pesmami, ki so se pele, naj bolje so dopadle: „Zbor vojšakov“ in „Domovina“ Ipavčeva, ruske narodne pesmi, „Savica“ in posebno „Husitska“ od gosp. Fürchtgotta.

Nektere teh pesem morale so še dvakrat peti, ker ploskanja ne bi bilo drugače konca ne kraja. Razum imenovanih pesem, petih od celega pevskega društva, pel je tudi gosp. Meden dva samospeva z velikim vspehom; njegov milozvučni glas v nemal je serca celega društva, in za gotovo bodo še dolgo marsikako nedolžno serce vznemirovali mili glasovi Medenovega petja, ki jih je pri tej „besedi“ pervikrat občutilo. Neki Poljak, kterega po imenu ne poznam, igral je na gosli in pokazal pri tej priliki, da je pravi umetnik, tudi njemu se je neizmerno ploskalo. Slava sinu Poljskemu! V času zabave dobili smo več berzobjavnih pozdravov iz raznih slovanskih mest, samo iz bele domače Ljubljane se ni živa duša oglasila! Nekteri so mislili, da je velika nesreča nenadoma deželo zadela in da rodoljubom našim velik trud in posel prizadeva, da se niso mogli nas spomniti; drugi pa so rekli, da je sneg ali druga taka napaka telegraf raztergala. Bilo kar bilo, Ljubljana je spala!

Kakor tedaj vidite, dragi Slovenci! imeli smo 9. vesela večer in smo dostojno praznovali spomin slovenskega Homera. Ali naj krasneje petje in naj modreji govori ne bi bili v stanu serce rodoljuba razigrati, ako ne bi bil prepričan, da cilj in konec takovih „besed“ ni toliko, da se ljudje razveseljujejo, kolikor to, da se sporazumljajo in upoznajo pojedini narodi slavjanski med seboj. Ako se bodemo med seboj upoznali in ako bodemo do vzajemnega prepričanja prišli, da smo vsi sinovi ene matere, da smo en narod, velik in mogočen, ki se širi od ledenega do jadranskega morja, omolčali bodo

naši protivniki in priznati bodo morali, da so samo zato mogočni bili, ker smo mi med seboj bili nesložni.

Naj lepši izgled vzajemnosti slovanske so nam po mojem mnenju bratje naši Čehi. Čehi v vsakem oziru naj izobraženiji narod slovanski, že davno prepričani, da jim je samo v zvezi z drugimi Slavjani mogoče svoje pravične želje in prizadetja doseči; prepričani, da samo s slogo morejo sebi in drugim pomagati, sklenili so s svojim ponašanjem in postopanjem resnično zvezo z drugimi plemeni slavjanskimi. Da je to res, kar terdim, nam tudi zadnja „beseda“ svedoči. Čuvši namreč bratje naši češki, da namerjamo Slovenci spomin Vodnikov praznovati, so nam v vsem tako ljubeznjivo na roko šli, kakor da bi se za kako ekskluzivno češko stvar nprave delale. Posebna hvala od naše strani pa gre pevskemu društvu in izverstnemu njegovemu ravnatelju, gosp. Fürchtgottu, kterega gospoda vsi Slavjani čislajo in v zvezde vzvišujejo. Slava Čehom, slava gosp. Fürchtgottu, slava vsem pravim Slavjanom! Poprej pa, ko to izveršim, ne morem, da ne bi male episode iz „besede“ povedal občinstvu slovenskemu, ktera sama po sebi ni važna in smešna, vendar pa pokazuje, kako nekteri od „naše braće“ Zvonimirove krone vzajemnost in slogu slavjansko razumevajo. Mala množica 10—12 mladih kajkavskih Hervatov, videča da ni v programu „besede“ slučajno nobene hervaške pesmi, zapusti po odpevanej serbskej himni v tako imenovanem „Gänsemaršu“ dvorano, in to sicer zato, ker se je serbski in ne hervaški pelo! Ali glej čuda! Komej so nekteri zvedeli, zakaj da so dvorano zapustili Zvonimirjevi potomci, kar se na enkrat zapoje na vseobčno veselje lepa, tudi nam Slovincem dobra znana hervaška pesem: „Nosim zdravu mišicu.“ Bratje na jugu! drugikrat bodemo gledali, da vam ustrezemo na vsak način. Vmrite se tedaj z nami, primate v znamenje prijateljstva desnico našo, dajte nam svojo, in premišlujte krasno rodoljubno pismo slavnega Mirka Bogovića!

Dežele notrajno-avstrijske.

Iz Celovca. (Spet nekaj o tolmaču) 4. febr. je „Celovčanka“ spet pripovedovala, da se je z nekim Slovincem pri deželni sodnji obravnavalo po tolmaču. „Celovčanka“ je uradni časnik, ki dela za vlado, pa tudi dobivlja podpore od vlade. Čudimo se torej, da od tolmačev govori, in še besedice nima za ministerški ukaz in za postavne pravice Slovincem. Ne vemo in ne zastopimo, kaj vladni časnik s tim hoče: Alj se norca dela za ministerškim ukazom alj pa z nami Slovinci? Naj pa bode to alj uno, nobeno se ne prilega uradnemu listu, kteremu je dolžnost, svoje gg. ministre in njih ukaze pa tudi vse avstrijske narode in njih postavne pravice braniti. „Slovenec“ bode dobro gledal na vse strani in vse naznanjal belemu svetu, kar in kjer se Slovincem ne godi po postavi. —

„Slovenec“ vabi vse tiste, kterim se kakor si bodi ne godi po postavi pa po volji presvitlega cesarja in gg. ministrov, naj se oglašajo pri „Slovincu“. Zakaj postave in ukazi se dajejo, da se tudi spolnujejo; kdor jih ne spolnuje, ni prijatelj ne državi ne cesarju; on podira vdanost, upanje in ljubezen do države in vlade. —

Iz Maribora. („Slovenska Matica“.) (Dalje.) Tako in enako smo se dostikrat pogovarjali v Mariborski čitavnici.

Ker smo brali v §. 12. matičnih pravil, da sme prvi veliki zbor z nadpolovično večino glasov pravila prenarediti, v prihodnjih velikih shodih pa se sme to zgoditi le, če privolite dve tretjini zbranih udov — za-

to se je važno zdelo, da se že prvemu zboru predložijo naj bolj potrebne spremembe za pretres. Tedaj so se sešli v Mariboru prebivajoči odborniki slovenske Maticice, in odborniki Mariborske čitavnice dne 26. grudnia l. l., posvetovali so se in predložili sledeče spremembe naših pravil:

V §. 4. naj se namesto: „tak se izbriše,“ — stavi: „tak se sme izbrisati po odborovem sklepu“.

V §. 11. naj odpade: „v poletnih mesecih“; naj se pa tje stavi: „vsaj mesec pred koncem društvenega leta“.

§. 12. naj se pridene:

„e. da za častne ude izvoli take osebe, ki so se posebno uslužile ali za društvo ali pa za slovansko slovstvo“;

„f. da sklene o opravnem redu, ki ga je odbor izdelal in predložil“;

„g. da odloči, koliko se sme vsako leto potrošiti“.

„Veliki zbor o vseh predmetih veljavno in končno odločuje“.

V §. 13. naj se drugi stavek glasi takole: „Samo pri volitvah (§. 12. za a in b.) se za veljavne všttevajo tudi vlastoročno pisani in podpisani volilni listki izostalih družebnikov“.

§. 15. naj se po besedi „računov“ pristavi: „tajnika, in potrebne druge opravnike“.

Taistemu §. naj se pridene: „Vsaj dva poročevalca morata poročiti o vsakem rokopisu, potem sklepaje o natisu odbor. Ako pride pred veliki zbor kak rokopis, ki je bil v odboru zaveržen, sme pisatelj nazočen biti in svoje delo zagovarjati“.

§§. 16. 17. naj odpadeta.

Naj se tam napravi novi §. takole:

„Odbor velikemu zboru predloži svoje in nasvete vsakega člana, ako so vsaj en mesec pred velikim zborom odboru naznanjeni.“

§. 18. naj se pristavi: „Odbor se ima sniti vsaj vsak drugi mesec po prvosednikovem povabilu“.

§. 19. naj se glasi tako:

„Odbor po pravih in po sklepih velikega zbora gospodari z društvenim premoženjem; zlasti skleplje, koliko se za rokopis da vsakemu pisatelju posebej, razpisuje darove za posebne spise, ima matičino knjižnico v skerbi, toda nima pravice, da bi se lotil matične glavnice, ali da bi se nanjo zadolžil“.

„Odborniki ne dobivajo plačila za svoj trud, le ako ne bi našli tajnika med seboj, smejo tajnika, kakor sploh potrebne druge pomočnike, najeti“.

V §. 20. naj drugi stavek odpade;

nadalje naj se ta §. glasi:

„Sicer društvo pridobiva imetek po vsakem postavnem načinu. Toda se napravi glavnica:

a. iz novcev i. t. d. (po sedanji obliki)“

V §. 21. naj se rabi beseda „glavnica“ mesto „glavina“.

§. 22. naj se glasi: „Letni stroški se morajo plačevati iz drugih dohodkov, ki se ne prištevajo glavnici, ter iz obresti glavnice. Dokler pa društvo i. t. d. (po sedanji obliki).

§. 24. naj odpade.

Sklenilo se je tudi v Mariborskem shodu, naj se odboru izreče naša želja, da bi kmalo bil prvi veliki zbor, če mogoče, še pred 4. febr. 1865.,

in naj se opominja: da, odkar so pravila poterjena, nimamo po njih opravnega odseka v odboru.

Pri razgovoru se je še tudi omenilo, da je preveč odbornikov (40). Jaz pa mislim, da jih ni preveč. Ako le vsi svojo dolžnost storijo, bo matica še enok krasen

dom za duše Slovencev. Zunanji odborniki seveda ne pridejo lahko k sejam v Ljubljano; zato pa naj doma matici priskerbljujejo članov in denarjev; naj pišejo koristne knjige; naj bodo poročevalci oknjigah, Matici ponujenih. Kdor le hoče delati za narodne namene, našel bo dela zadosti, primernega svojim močem. Tako pa že ne sme ostati, kakor dosihmal, da imamo nekatere odbornike, ki še niso člani našega društva, vsaj izplačali še niso nič. Pričakujemo pred prvim velikim zborom poročilo o teh zadevah, da bomo vedeli, česar se bo držati pri prvi volitvi. Po §. 14. mat. pravil bomo smeli le tretjino odbornikov vsakokrat voliti. Ker so med osnovalnimi odborniki nekteri umerli, nekteri pa kot člani še niso pristopili, tedaj morebiti prvo leto ne bo treba žreba, da bi zvedeli, kdo ima izstopiti.

Res je, da ljubljanskim odbornikom dosti dela in truda nalagamo, pa ne more drugači biti. Zato ste Ljubljančanje, dragi bratje! Vsa Slovenija na Vas gleda, dobila je že dosti lepega iz Ljubljane, še več pa pričakuje. No in ako Vas je 16 odbornikov, že lahko nekaj opravite, če si delo med vse razdelite.

(Dalje konec.)

Iz Ljubljane 12. febr. (O zadevah naše čitalnice) Odbor naše čitalnice je imel pretečeno saboto nenavadno skupščino. Vzrok te je bilo pomenkovanje o tem, kam da se bo prihodnji jesen čitalnica preselila. Prav ostro se je tukaj govorilo. Vsled omenjenega dopisa je namreč gospod, ki sta ga leta 1862 „Novice“ pa „Ost in West“ slovenskega Mecena imenovala, v svoji sveti jezi čitalnici stanovanje odpovedal. Še tega reči ne smeš: „Stanovnina je predraga!“ Taki so naši velikaši!!

„Slovenec“ le naprej po spošteni poti in brez strahu, kakor si nam že v mnogih sestavkih pokazal, — ti se boš marsikteremu zameril — zraven pa vendar le slovenskemu narodu in tudi — sebi koristil. Komaj se je to zvedelo, že se je oglasil mož, ki ne hrepeni po hvali in slavi, da je pripravljen za narodno poslopremoženja od 10.000 do 20.000 gld. posoditi, da bi le pri tem poštenu zaslužek imel.

Slovinci! zdramite se, podpirajte narodno reč, ne pa kakega pesamnega človeka, delajte tako, kakor se je pri ustanovitvi časopisa „Triglava“ godilo in svesti smo si, da se bode naša čitalnica prihodnjo jesen že v svoje lastno stanovašišče preselila; ne bojmo se, ako se nekterim zamerimo. Naše geslo naj bode le za narod in njegovo omiko neutrudljivo brez samoteržja skerbeti. Z Bogom! Drugikat kaj več.

Od virov šutle. 7. febr. — Preteklo nedeljo je bilo v neki cerkvi oznanjeno: Danes teden se bo za po toči poškodovane stanovnike z Pinguenta na Talijanskem pobiralo; ker znabiti da se je tudi kje drugod tako oznanilo glasilo, torej moramo to pomoto razjasniti, in reči: Pinguenta ni na Talijanskem, ampak v sredini Istrije, kakor kaže izverstni Kozlerjev slovenski zemljovid, in se po našem „Buzet“ imenuje. Kakov jezik pa se okoli njega govori, naj spričajo sledeče verstice od prijateljskega lista, ki sem ga ravno od onod prejel: „Na zameri, dragi prijatelj! da ti tako dolgo ne odpišem, saj vendar ne dvomiš, da ti vse dobro želim, in nočem zamuditi ti oznaniti, kaj želiš od mene vedeti: Jaz sem, s svojim stanom zadovoljen, ker imam vsega, kar mi je za življenje potrebno, imam lep stan, dosti prostran, in živim od svoje kuhinje in mize, kakor gospodin župnik. Res, da denarja nimam več, kakor samo za proti, ker vsaki početek je težek. Ljudje so tukaj siromaki ali za duhovnike boljši, ko Ščavničarje, zato-rej pa mi tudi sv. maš ne zmanjkuje. V obče imam

letnih dohodkov, ako bi vse zarajtal, do 600 for. V ostalem: Bog ti daj dobro! A. Ž.“ Iz tega lista se vidi ne le zgolj korist slovenskega jezika, ampak tudi lep kerščanski značaj naših primorskih ljudi, ki se ednakega žezla ko mi deržijo: „vse za vero in domovino“. Zdravi!

Dežele trojedine kraljevine.

V **Bogin**. O. J. K. R. — Dragi „Slovenec“! hitro ko sem dobil tvoj prvi list in ga prečital, bil sem jako vesel ter rekel, da zasluži, da mu podá vsak svojo desnico. Tudi jaz bi mu iz teh krajev rad kaj pisal, da bi izvedeli Slovenci, kaka da je pri nas. Koj pa rečem, da ni nič kaj veselo. Skorej celo poletje brila je „bura“ tako, da se še pod milem nebom hoditi ni moglo. Ravno tako tudi na morji. Siromaški ribíci lazijo z lačnim trebuhom okoli, ker ne morejo nič na morje in le z brega gledajo, kako jim gladne morske tice njihov plen jemljó! Od sv. treh Kraljev sem je nastalo lepše vreme. Solnce je začelo, čeravno še bolj slabo, ogrevati nas s svojo toploto ter buditi spečo natoro, posebno zgodnje sadje, kakor mandeljne, kateri že cvetó, kakor da bi bilo že konec marca. Res je to lepo in veselo gledati, in očem kaj dobro deva, vzlásti če se pomisli, da je n. pr. pri vas in drugod še ostrá zima in gore in doline s snegom pokrite. Tudi moram priznati, da ima tukajšnje primorje sploh nekaj čarobnega, da si je tudi okrog tako kamenito in golo. V začetku je res kaj žalosten pogled in čudne misli sprehajajo človeka, ali sčasoma se pa že tudi privadi oko in vse postaja prijazniše, posebno komur pogled na morje dopade. Res tudi, da ljudje niso tukaj bogati, to kratko in malo ne, pa so sploh dobrega serca, kar se drugod ne nahaja več tako pogostoma. Vendar naj bo pa za zdaj dosti. Prihodnjíc več, ako bode „Slovencu“ prav. *) Z Bogom!

Ptuje dežele.

Rusko. „Finis Poloniae“ (Poljskega ni več!) odmeva zdaj žalostno od vseh pokrajin. Poljaki so ali pobiti, podavljani ali izgnani, in kar jih je še doma živih, čaka jih naj hušše trinoštvo. Nehati bodo morali biti Poljaci, ker domovina jim je po naj novejšem carskem ukazu sterta: vzeta ji je še ta mervica samostojnosti, kar je je imela dozdati, dobi pa vprihodnje 27 okrajnih predstojnikov z 1 civilnim in vojaškim glavarjem na čelu, ki naravnost iz Petrograda dobivajo povelja, nadalje ruske šole in, kolikor mogoče, če ne z lepa pa z gerda tudi rusko vero — in tako se za zdaj zares kaže strašni: „Finis Poloniae!“

Razne novice.

* Slavni slovenski poslanec v državnem zboru, g. dr. L. Toman, gre za odvetnika (advokata) iz Radolice v Ljubljano.

* Kardinal Wiseman je 15. t. m. umerl. Pač velika škoda!

* Maroičičev polk, ki je že 3 leta v Celovcu, odrine prihodnji mesec na Beneško. Namesti njega pride semkaj Hes-ov polk.

** Pisma s Poljskega popisujejo neizrečeno žalostno stanje te zemlje. Kdor potuje po Poljskem, ni v stanu povedati, ali spada še k izobraženemu delu sveta, ali pa da je divja puščava: povsod uboštvo, povsod silno pomanjkanje. Hiše na kmetih niso več za ljudi

*) Lepo prosimo! Vred.

in tudi tako zvani dvori više gospode so večidel na pol poderti. V malih mestih je jako slabo.

* Po Vuku Stef. K. so se 5. t. m. obhajale z veliko svečanostjo bilje v gerški cerkvi na Dunaji.

Drobtine.

Slovstvene. Časopis „Književnik“ za l. 1865 se že tiska, kakor piše „Domobran“ v tiskarnici Drag. Albrechta v Zagrebu, in izide na svitlo še v polovici tega meseca. Da mu bode spet zanimiv in važen obsežek, kakor mu je bil v vsakem oziru v prvih 2 delih, se lahko vsak prepriča, če mu samo imenujemo napise raznih stavkov, ki so

- 1.) iz historije: gerške starine od dr. J. Černčiča; Veljavnost starih virov, (nadalje) od prof. Mešiča.
- 2.) iz lingvistike: slovjsenko jezikoslovje od prof. Jagiča; opomba o heksametu od dir. A. Vebera; iz Budiničevega tolmača od Fr. Kurelca; slovenske slovnice od prof. Macuna.
- 3.) iz literature: Herviški pesniki XVI. veka od Iv. Kukuljeviča Saksinskoga.
- 4.) iz prirodnih (natornih) znanost: Napredek v prirodnih znanostih od Ž. Vukasovića, in potovanje na planine od J. Torbara.

Slednjíc še sledé: kritika, kratke književne novice in bibliografija za l. 1864.

Mislimo, da prinese sam ta zvezek dosti zanimive dušne hrane vsem, hi so je voljni, in so prijatelji herviški literaturi. Terdno tudi upamo, da najde ta izversteni in podučni časopis vsako leto več bravev in podpornikov. Svojim ljubim Slovincem ga tedaj na vso moč priporočamo: kdor je kos jeziku naših južnih bratov, (in koliko izobraženih Slovencev jih neki še ni!) naj ne zamudi preskerbeti si „književnika“.

Gospodarstvene. (Pošiljanje krompirja po zimi.) Zmôči žakelj (vreče), v katerem želiš krompir kam poslati, z merzlo vodo, napolni ga s krompirjem ter polij zopet ozd Gorej z vodó. Tako spravljenemu krompirju tudi naj hušji mraz ne škoduje. Voda namreč zmerzne in naredi se krog in krog led, ki krompir zmerzljine varuje, ker toplota v njem ostane. Tako svetujejo „Fr. Bl.“

Žitna cena.

	pšenice		reži		ječmena		ovsa		turšice	
	gld.	kr.	gld.	kr.	gld.	kr.	gld.	kr.	gld.	kr.
Maribercu	3	25	2	25	—	—	1	55	2	30
Celji	3	95	3	—	2	60	1	80	2	90
Ptujem	3	20	2	20	—	—	—	—	2	20
Ljubljani	3	73	2	57	2	37	1	80	3	4
Kranji	3	90	2	90	—	—	1	90	3	20
Novemestu	4	—	2	60	2	—	1	40	2	60
Gorici	4	10	—	—	—	—	—	—	2	74
Celovcu	4	45	3	30	3	—	1	60	3	10
Trebižu	4	80	3	15	3	—	1	80	3	70

Loterija.

Dunaj: 10. 62. 70. 36. 40.
 Gradec: 86. 72. 24. 46. 58.

Dunajska borsá 17. febr. 1865.

5° metalike	72.60
5% racional	79.40
1860 derž. posoj.	95.50
Bankne akcije	806.
Kreditne	189.60
London	112.90
Novi zlati	5.35 1/2
Srebro	112.50